

**UCHWAŁA NR XXV/164/2020
RADY GMINY LISEWO**

z dnia 9 grudnia 2020 r.

**w sprawie Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz
przeciwdziałania narkomanii w 2021 r.**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.), art. 10 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050), uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2021 r. Program stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Piotr Goliński

***Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w 2021 r.***

GMINA LISEWO

Spis treści

Wprowadzenie.	4
Rozdział I Diagnoza problemów społecznych w Gminie Lisewo.	5
I. Badanie uczniów w standardzie ESPAD.	5
1. Problem alkoholowy:	5
2. Problem nikotynowy.	7
3. Używanie innych substancji psychoaktywnych.	7
Podsumowanie- badanie ESPAD:	8
II. Badanie dorosłych mieszkańców na terenie Gminy Lisewo.	9
1. Problem alkoholowy.	9
2. Problem nikotynowy.	10
3. Problem narkotykowy.	11
4. Problem przemocy w rodzinie.	11
5. Informacje podmiotów zajmujących się pomocą uzależnionym.	12
Rozdział II Cele strategiczne programu.	13
Rozdział III Działania w zakresie profilaktyki oraz pomoc uzależnionym i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym.	14
1. Zadania problemowe i sposób ich realizacji:	14
Zadanie 1. W zakresie realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Lisewo.	14
Zadanie 2. W zakresie realizacji Krajowego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.	15
Zadanie 3. W zakresie realizacji Programu zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych– działania informacyjno– edukacyjne i profilaktyczne:	16
Rozdział IV Dostępność alkoholu.	17
Rozdział V Wykorzystanie środków z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu.	17
Rozdział VI Zadania Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	18
Rozdział VII Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	18
Rozdział VIII Przeciwdziałanie narkomanii.	19
Rozdział IX Plan finansowy i harmonogram zadaniowy na 2021 r. do Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.	20

Wprowadzenie.

Niezbędnym warunkiem moralnego i materialnego dobra społeczności gminnej jest życie w trzeźwości z zapewnieniem bezpieczeństwa w rodzinie. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2021 roku, zwany dalej Programem, określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Organy gminy są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożycia, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, rozwiązywania problemów narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a osobom ich doświadczającym, zapewnienia kompleksowej pomocy; integracji społecznej dla osób uzależnionych.

Niniejszy Program kontynuuje realizację działań wprowadzonych w poprzednich latach, określa zakres i formę realizacji zadań wynikających z ww. przepisów. Jego nadrzędnym celem jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów oraz zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują. Działania podejmowane w ramach niniejszego programu mają na celu zmniejszenie różnorodnych problemów powodowanych przez alkohol i inne uzależnienia w całej społeczności lokalnej, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka. Główne problemy to m.in. picie alkoholu przez młodzież, szkody zdrowotne związane z nadużywaniem alkoholu, zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy domowej, nietrzeźwość w miejscach publicznych.

Podstawą działań są badania przeprowadzone w standardzie ESPAD na populacji dzieci i młodzieży w roku 2018 na terenie wszystkich szkół w Gminie Lisewo, a także diagnoza społeczna w Gminie Lisewo. Przy opracowaniu Programu na 2021 rok uwzględnione zostały cele operacyjne, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016–2020.

Rozdział I

Diagnoza problemów społecznych w Gminie Lisewo.

I. Badanie uczniów w standardzie ESPAD.

W 2018 r. została przeprowadzona Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Lisewo, w ramach której, zostało przeprowadzone badanie uczniów ESPAD. W tym badaniu wzięło udział 129 uczniów klas VI, VII Szkoły Podstawowej w Lisewie i w Krusinie oraz II i III klasy Gimnazjum. Spośród nich 44% stanowiły dziewczynki, a 56% chłopcy.

Wiek badanych mieścił się w przedziale 12-16 lat. Najliczniejszą grupą byli 15 – latkowie (34%) i 14 – latkowie (29%), 19% respondentów było w wieku 13 lat, a 16% miało 16 lat.

1. Problem alkoholowy:

Celem badania było oszacowanie skali problemu wśród uczniów szkół w gminie Lisewo:

a) W pierwszym pytaniu poproszono uczniów o wskazanie częstotliwości sięgania przez nich po napoje alkoholowe. Udzielając odpowiedzi mieli się oni odnieść do dwóch okresów: całego życia oraz ostatniego miesiąca.

Wyniki:

24% badanych – niepełnoletnich uczniów – nie piło nigdy alkoholu. Oznacza to, że 76% badanych miało w swoim życiu kontakt z wysokoprocentowymi trunkami.

W przypadku 21% uczniów były to jednorazowe sytuacje, spora część badanych piła już nieco więcej – prawie, co 5 uczeń pił 3-5 razy w życiu (18%), 9% piło 6-9 razy w życiu.

Ważną informacją jest fakt, że 11% badanych uczniów piło 40 lub więcej razy w swoim życiu. Spożywanie alkoholu w przeciągu ostatniego miesiąca pokazuje skalę aktualnego spożywania przez uczniów alkoholu. W ostatnim miesiącu picie alkoholu zadeklarowało 36% ankietowanych gimnazjalistów, z czego 22% piło 1-2 razy, co 10 osoba piła 3-5 razy.

Szczególnie wart podkreślenia jest fakt, że 4% uczniów w ostatnim miesiącu piło alkohol 10-19 razy.

b) W dalszej kolejności uczniów zapytano o miejsca, w których zdarza im się pić alkohol. Największa ilość uczniów ostatnim razem piła alkohol u kogoś w domu (37%) lub u siebie w domu (36%). Nieco mniej osób piło ostatni raz piło alkohol „pod chmurką” (27%). Rzadziej uczniowie piją alkohol w dyskotecę (12%), barze lub pubie (5%) i w restauracji (2%). 5% uczniów udzieliło odpowiedzi „inne”, wskazując, że ostatnim razem pili alkohol na uroczystościach rodzinnych: urodzinach i imieninach. (Były to pytania wielokrotnego wyboru.

c) Uczniów zapytano także o to, czy zdarzyło im się upić napojem alkoholowym. Kiedykolwiek w życiu, piwem, winem lub wódką, upiło się 49% badanych. Dodatkowo bardzo niepokoi fakt, że spora część uczniów upiła się więcej niż jeden raz, a 3% zdarzyło się to 40 razy lub więcej.

W ostatnim miesiącu upiło się 24% badanych, z czego 12% zdarzyło się to 1-2 razy, 6% zdarzyło się to 3-5 razy, a 2% upiło się w ostatnim miesiącu 10-19 razy. Niezależnie od samooceny badanych w kwestii upicia się, w badaniu przyjęto także obiektywną miarę nadmiernego spożycia przy jednej okazji. Taką miarą było 5 drinków lub więcej. Z deklaracji uczniów wynika, że 32% spośród nich

w ostatnich 30 dniach wypilo więcej niż 5 drinków z rzędu. Można, więc sądzić, że 32% uczniów w gminie Lisewo w ostatnim miesiącu upiło się.

d) W jednym z pytań ankiety prosiliśmy badanych o określenie na pięciopunktowej skali szacunkowej, na ile prawdopodobne jest ich zdaniem, że doświadczą po alkoholu wymienionych w pytaniu konsekwencji. Wśród poddanych ocenie respondentów następstw picia znalazły się te negatywne i pozytywne.

W zakresie następstw negatywnych za najbardziej prawdopodobne uczniowie uznają:

- że będą mieli kaca (27% odpowiedzi „bardzo prawdopodobne”),
- alkohol zaszkodzi ich zdrowiu (35% odpowiedzi „bardzo prawdopodobne).
- 21% przyznało, że bardzo prawdopodobne jest, że zrobią coś, czego będą żałować,
- 19% spodziewa się mdłości.
- kłopoty z Policją (9%)
- 8% uczniów obawia się, że nie będzie w stanie przestać pić.

Wśród implikacji pozytywnych najwięcej uczniów wymienia prawdopodobieństwo:

- lepszej zabawy (19%),
- zapomnienia o problemach (15%),
- poczucie szczęścia (12%)
- odprężenia (10%).
- 12% uczniów oczekuje, że będą bardziej towarzyscy i przyjaźni.

Analizując częstości wyborów konsekwencji pozytywnych i negatywnych zważamy, że większa ilość uczniów w większym stopniu spodziewa się negatywnych następstw związanych z piciem alkoholu.

2. Problem nikotynowy.

Celem tego badania było oszacowanie skali sięgania po papierosy przez osoby nieletnie oraz sprawdzenie, jakie czynniki mają wpływ na kontakt młodzieży z papierosami. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 50% respondentów nigdy nie paliło papierosów. Oznacza to, że aż 50% ankietowanych gimnazjalistów i VII klasistów miało kontakt z nikotyną w swoim życiu.

W przekroju całego swojego życia:

- 16% uczniów paliło 1-2 razy,
- 7% paliło 3-5 razy,
- 7% paliło 6-9 razy,
- 4% 10-19. razy.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że 13% ankietowanych uczniów paliło wielokrotnie – więcej niż 40 razy. Jest to zaskakująco duży odsetek badanych, nasuwający na myśl fakt, że część gimnazjalistów już może być uzależniona od wyrobów tytoniowych.

3. Używanie innych substancji psychoaktywnych.

Do szerokiej grupy innych niż alkohol i tytoń substancji psychoaktywnych należą takie substancje legalne jak leki przeciwbólowe i nasenne czy substancje wziewne oraz szeroka gama substancji nielegalnych. Pod pojęciem substancji nielegalnych rozumiemy tu substancje, których produkcja i obrót nimi są czynami zabronionymi przez prawo.

Z deklaracji respondentów wynika, że najbardziej rozpowszechnioną/ znaną substancją psychoaktywną jest wśród młodzieży marihuana lub haszysz (76%), leki uspokajające lub nasenne (75%), kokaina (72%) i amfetamina (71%), heroina (67%), grzyby halucynogenne (66%). Do mniej znanych substancji należą: Metadon (23%), Crack (21%), GHB (16%). Ważną informacją jest fakt, że 17% starszych uczniów w gminie Lisewo chciało kiedykolwiek spróbować przynajmniej jednego ze środków wymienionych w poprzednim pytaniu.

W dalszej kolejności zapytano uczniów o zażywanie substancji psychoaktywnych. Największa część badanych połączyła alkohol razem z tabletkami (9%), z czego 4% zrobiło to kiedykolwiek w życiu, 3% w czasie ostatnich miesięcy, 2% w czasie ostatnich 30 dni. Również 9% badanych łączyło alkohol z marihuaną – 2% w życiu, 4% w ostatnim roku, 2% ostatnim miesiącu. 6%, sięgnęło po leki uspokajające i nasenne. Są to środki legalne, a co za tym idzie dużo bardziej dostępne.

Z deklaracji uczniów wynika, że 5% zażywało amfetaminę (2% kiedykolwiek w życiu i 2% w ostatnim roku, 2% w ostatnim miesiącu). 3% przyznało, że zdarzyło im się zażywać kokainę (2% w czasie ostatnich 30 dni, 1% w czasie ostatnich 12 miesięcy). Ta sama ilość uczniów – 4%

zażywała marihuanę w połączeniu z alkoholem. Pojedyncze odsetki badanych zażywały pozostałe wymienione w badaniu środki.

Interesujące są także źródła pozyskiwania nielegalnych substancji psychoaktywnych.

Co 10 uczniów zażył substancję wspólnie, w grupie przyjaciół. 9% ankietowanych dostało środek od starszego kolegi/koleżanki. 4% wzięło substancję z domu, bez pozwolenia rodziców (4%). 3% zakupiło środek od kolegi. Żadna osoba nie dostała narkotyku od obcej osoby ani nie kupiła substancji od kogoś znanego tylko ze słyszenia.

Uczniów zapytano także o dostępność substancji psychoaktywnych. Za najłatwiejsze do zdobycia badani uznali piwo – 31% uważa, że jest ono najłatwiejsze do zdobycia. W dalszej kolejności ankietowani wskazywali papierosy (27%), ale także wino (22%). 19% gimnazjalistów i VII-klasistów uznało, że bardzo łatwo byłoby im kupić wódkę. 16% za bardzo łatwe do zdobycia uznało substancje wziewne (klej itp.). Znacznie mniej dostępne są leki uspokajające i nasenne (6% odpowiedzi „bardzo łatwe”), oraz marihuana/haszysz (4% odpowiedzi „bardzo łatwe”). Pozostałe narkotyki otrzymały jeszcze niższą ilość wskazań odpowiedzi „bardzo łatwe”. W kwestii dostępności marihuany 78% uczniów nie zna miejsc, gdzie możliwe byłoby łatwe zdobycie narkotyku. 12% badanych wskazuje, że byłby to park, 8% badanych wskazuje na mieszkanie diler, po 4% dyskotekę oraz szkołę. 2% próby udzieliło odpowiedzi „inne miejsce”.

Podsumowanie - badanie ESPAD:

Wprawdzie z odpowiedzi respondentów nie można w prosty sposób wyliczyć liczby osób używających poszczególnych środków, ale mogą one w pewnym stopniu pełnić rolę kontrolną wobec oszacowań uzyskanych na podstawie informacji dotyczących używania tych substancji przez respondentów. Wskaźnik rozpowszechnienia używania substancji w najbliższym otoczeniu badanych można też z pewnymi zastrzeżeniami interpretować jako wskaźnik ryzyka sięgania po te substancje. Znaczne rozpowszechnienie substancji wśród przyjaciół respondenta może zwiększać szanse na to, że będzie on ich używał.

Najbardziej rozpowszechnioną substancją wśród przyjaciół respondentów są papierosy. Tylko 14% ankietowanych uznało, że żaden z kolegów tego nie robi, a 19% uznało, że palą wszyscy jego przyjaciele. W dalszej kolejności znalazły się napoje alkoholowe. 19% respondentów deklaruje, że żaden ze znajomych nie pije alkoholu. Oznacza to, że 81% uznało, że ich przyjaciele piją alkohol. Co więcej, co 4 uczniów deklaruje, że wszyscy jego znajomi piją alkohol. 51% badanych uznało, że żaden z przyjaciół nie upija się, co najmniej raz w tygodniu. 27% zna 1-3 takie osoby. Niestety 9% uczniów uznało, że wszyscy ich przyjaciele upijają się, co najmniej raz w tygodniu.

Nieco mniej rozpowszechnione jest wśród przyjaciół respondenta palenie marihuany lub haszyszu – 76% nie ma wśród przyjaciół nikogo, kto sięgałby po te substancje. 80% nie ma wśród przyjaciół nikogo, kto bierze narkotyki inne niż marihuana. Substancje takie są jednak obecne w życiu badanych, gdyż 13% zadeklarowało, że 1-3 osoby spośród przyjaciół badanych zażywa takie substancje. 92% respondentów nie ma wśród przyjaciół nikogo, kto bierze środki nasenne, a 95% nie przyjaźni się z nikim, kto używa alkoholu razem z marihuaną.

II. Badanie dorosłych mieszkańców na terenie Gminy Lisewo.

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Lisewo wzięło udział 50 dorosłych mieszkańców. Zdecydowaną większość badanej społeczności stanowiły kobiety (80%), a 20% badanej społeczności to osoby płci męskiej.

Analizując strukturę wiekową badanej społeczności można zauważyć, iż najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 36-45 lat (34%). W grupie wiekowej 46–55 lat znajdowało się 24% respondentów. 12% respondentów miało 56-65 lat, również 12% miało 26-35 lat. 10% było w wieku do 25 lat, a 8% badanej społeczności miało więcej niż 65 lat.

1. Problem alkoholowy.

Pierwszy blok pytań skierowanych do dorosłych mieszkańców miał na celu scharakteryzowanie problemu alkoholowego w gminie Lisewo. Ankietowani mieli tutaj za zadanie odpowiedzieć na szereg pytań związanych z ich doświadczeniami oraz poglądami związanymi ze spożywaniem alkoholu. Analizę problemu alkoholowego rozpoczęto od oszacowania skali problemu uzależnień alkoholowych wśród dorosłych mieszkańców. W tym celu respondentów zapytano, czy spożywają alkohol, a jeśli tak to jak często. 24% ankietowanych przyznało, iż nie pije w ogóle alkoholu. 42% badanych sięga po wysokoprocentowe trunki kilka razy w roku, a 20% kilka razy w miesiącu. Niepokoi jednak fakt, że 10% ankietowanych pije kilka razy w tygodniu, a 4% codziennie. Z powyższych danych wynika, że spora część mieszkańców gminy pije w sposób ryzykowny, a nawet szkodliwy.

Najpopularniejszym napojem alkoholowym wśród mieszkańców gminy Lisewo jest piwo oraz wino – po te napoje sięga po 39% osób pijących. Bardzo popularna jest także wódka najczęściej wybierana przez 32%. Zdecydowanie mniejsza część próby sięga po inne rodzaje alkoholu: nalewki (24%), likiery (8%), oraz alkohol własnej roboty (3%). Żaden z respondentów nie zadeklarował, że sięga po alkohol spoza legalnego źródła. A 5% badanych sięga po inny rodzaj alkoholu, niewymieniony w kafeterii odpowiedzi.

Mieszkańcy gminy Lisewo zostali zapytani o powody, dla których sięgają po alkohol. Największa część badanej próby pije alkohol głównie dla towarzystwa (73%). 14% badanych pije by zapomnieć o problemach, również 14% pije bez konkretnego powodu. Niestety aż 11% ankietowanych pije alkohol by złagodzić stres, ta sama ilość ankietowanych sięga po wysokoprocentowe trunki by lepiej się bawić. 5% sięga po wyroby wysokoprocentowe ze względu na walory smakowe, 3% pije pod wpływem znajomych. Respondenci najczęściej sięgają po alkohol u znajomych (62%) oraz w domu (57%). 19% pije w lokalach, tj. pubach, restauracjach, kawiarniach. 3% ankietowanych pije alkohol pod sklepem, ta sama ilość ankietowanych sięga po alkohol w pracy.

2. Problem nikotynowy.

Kolejnym analizowanym zagadnieniem, był problem nikotynizmu. Celem tego podrozdziału jest oszacowanie skali problemu nikotynowego wśród dorosłych mieszkańców gminy Lisewo.

Do palenia papierosów przyznało się 38% ankietowanych. Największa część mieszkańców deklarujących palenie to nałogowi palacze, sięgający po papierosa codziennie (26%). 2% badanych pali kilka razy w tygodniu, 6% kilka razy w miesiącu, a 4% kilka razy w roku. Spośród tych ankietowanych, którzy zadeklarowali się jako osoby palące, 41% wypala od 6 do 15 sztuk papierosów, 24% ankietowanych wypala poniżej 5 sztuk papierosów, 12% wypala ok 16-25 sztuk papierosów każdego dnia. 6% nie liczy ilości wypalanych papierosów, a 18% nie pali codziennie. Badani mieszkańcy gminy Lisewo sięgają po papierosy głównie z dla przyjemności (29%) oraz przy alkoholu (29%). Co ciekawe 24% ankietowanych pali ze znudzenia/ dla zabicia, również 24% ankietowanych pali dla towarzystwa. 12% spośród ankietowanych palaczy, sięga po używkę będąc w stresie.

Co ciekawe, większość ankietowanych, 35%, nie próbowało nigdy rzucić palenia. 29% nigdy nie próbowało rzucić palenia, ale zamierza to zrobić. 18% osób próbowało raz, ale im się nie udało. Spora część osób, 18% wiele razy próbowało rzucić palenie, jednak próby te były bezskuteczne.

Uzależnienie od nikotyny jest jednym z najsilniejszych uzależnień od środków psychoaktywnych. Usiłowania rozstania się z nałogiem często kończą się niepowodzeniem, co zniechęca palaczy do podejmowania kolejnych kroków.

86% osób uznaje papierosy za substancje szkodliwe, z czego 50% uważa, że są one bardzo szkodliwe. Co ciekawe, 12% ankietowanych uznało papierosy za środek w małym stopniu szkodliwy, a 2% za nieszkodliwy.

Być może to stosunkowo niski stopień wiedzy badanych o szkodliwości nikotyny determinuje chęć sięgnięcia przez nich po papierosy.

3. Problem narkotykowy.

Następnym analizowanym zagadnieniem był problem uzależnień od substancji psychoaktywnych – narkotyków i dopalaczy. Jego celem było oszacowanie skali problemu w gminie Lisewo oraz sprawdzenie wiedzy mieszkańców na temat narkotyków i dopalaczy a także sprawdzenie dostępności tych substancji w gminie. Skala problemu narkotykowego wśród dorosłych mieszkańców przybiera umiarkowane rozmiary na terenie gminy. 92% respondentów nie zażywa narkotyków. 4% spośród wszystkich ankietowanych zażywa narkotyki kilka razy w miesiącu, 2% sięga po nie raz w tygodniu, a 2% codziennie lub prawie codziennie. Część ankietowanych, która sięgnęła po substancje psychoaktywne przyznaje, że była to marihuana (2 osoby), pojedyncze osoby wskazały na amfetaminę oraz grzyby halucynogenne. Powodem zażycia/zażywania narkotyków była chęć lepszej zabawy oraz ciekawość, a także towarzystwo i wpływ znajomych. Co istotne, zdecydowana większość osób nie potrafiła ocenić możliwości pozyskania narkotyków na terenie gminy Lisewo (56% odpowiedzi „nie wiem”). Zdaniem 14% ankietowanych, substancje te są trudno dostępne, zdaniem 10% – całkowicie niedostępne. Warto zauważyć, że co 4 mieszkańiec gminy uważa, że narkotyki są na jej terenie łatwo dostępne.

Podobnie w przypadku dopalaczy – 64% nie umiało odpowiedzieć na postawione pytanie. Odpowiedzi „całkowicie niedostępne”, „trudnodostępne” oraz „łatwo dostępne” udzieliło po 12% ankietowanych. Mieszkańcy raczej nie znają miejsc w gminie, gdzie można zakupić substancje psychoaktywne – taką odpowiedź wskazało aż 74% badanych. 8% uznało, że można takie środki zdobyć w centrum miejscowości, 6% na dyskotecę. Po 4% badanych uznało, że substancje psychoaktywne można zdobyć w siłowni, w okolicach szkoły. Również 4% zna. Warto zauważyć, że 3% ankietowanych zna konkretną osobę, u której można zdobyć środki psychoaktywne. 8% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „inne”.

4. Problem przemocy w rodzinie.

Problem przemocowy to kolejne zagadnienie poruszane w niniejszej diagnozie. Rozdział ten ma na celu nie tylko oszacowanie liczby rodzin zagrożonych przemocą domową, ale także sprawdzenie czy mieszkańcy wiedzą, czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako przemocowe.

Na początek ankietowani mieli za zadanie wskazać zachowania, które ich zdaniem można uznać za akt przemocy. Respondenci najczęściej wskazywali na: bicie (80%), 64% wskazało grożenie/ straszenie, a 52% zmuszanie do oglądania pornografii. Połowa mieszkańców wskazała na całowanie/ dotykanie wbrew woli oraz zmuszanie do oddawania pieniędzy.

Choć badani mieszkańcy gminy w większości poprawnie klasyfikują zachowania związane z przemocą, to sporo zachowań przemocowych nie została przez nich za takie uznana. Zaskakuje fakt, że mała część badanych za przemoc uznała podszywanie się w Internecie (26%), okazywanie braku szacunku (24%) oraz nieopiekowanie się kimś, kto tego wymaga (22%). 2% badanych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

Celem oszacowania skali występowania przemocy domowej na terenie gminy Lisewo, zapytano respondentów o to, czy znają kogoś, kto jej doświadcza. Okazuje się, że aż 26% ankietowanych zna osobę doświadczającą przemocy domowej. Skala przemocy domowej na terenie gminy zdaje się przybierać stosunkowo poważne rozmiary. Respondenci uważają, że problem przemocy domowej w gminie związany jest przede wszystkim z piciem alkoholu – taką odpowiedź wskazało 72% osób. W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na: zażywanie narkotyków (44%), i dopalaczy (32%), choroby (18%) i zażywanie oraz zażywanie leków (6%). Co ciekawe 14% ankietowanych uznało, że wykluczenie społeczne wiąże się z przemocą. 8% badanych udzieliło odpowiedzi „inne”. Spośród tych mieszkańców gminy, którym zdarzyło się doświadczyć przemocy 5 osób doznało przemocy psychicznej, 2 osoby fizycznej, również 2 osoby ekonomicznej. 1 osoba ankietowana doświadczyła przemocy seksualnej.

5. Informacje podmiotów zajmujących się pomocą uzależnionym.

Z informacji uzyskanych od instytucji zajmujących się pomocą osobom uzależnionym: Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendy Powiatowej Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, szkół, Gminnego Ośrodka Zdrowia, z której wynika, że (do grudnia 2020 r.):

- a) w 19 rodzinach występuje nadmierne spożywanie alkoholu,
- b) zatrzymano 5 osoby w związku z posiadaniem i rozprowadzanie narkotyków,
- c) miało miejsce ok. 534 interwencji policji z powodu zakłócania porządku publicznego i domowego,
- d) zatrzymano 12 nietrzeźwych kierowców pojazdów mechanicznych oraz 19 rowerzystów.
- e) 6 osób z terenu gminy odwieziono do Izby Wyrzeźwień w Toruniu,
- f) w sprawie o psychiczne i fizyczne znęcanie się nad rodziną Zespół Interdyscyplinarny wprowadził 27 nowych postępowań procedury niebieskiej karty, z tego 15 postępowań zakończono, z uwagi na ustanie przemocy w wyniku prowadzonych działań, 15 rodzin jest nadal w trakcie nadzoru przez Zespół Interdyscyplinarny,
- g) w punkcie konsultacyjnym udzielono 42 porad, w tym 5 osób uczęszcza systematycznie.

Rozdział II

Cele strategiczne programu

1. Głównym celem Gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii zwanego dalej Programem jest ograniczenie eksperymentowania, używania alkoholu, narkotyków i tytoniu oraz problemów z tym związanych.

2. Cel główny będzie realizowany poprzez:

- 1) podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku;
- 2) zmianę postaw dzieci, młodzieży i dorosłych wobec narkotyków, alkoholu i tytoniu;
- 3) zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia i rehabilitacji.

3. Cele szczegółowe realizowane będą poprzez:

1) podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku w wyniku podejmowania działań opartych o:

a) wskaźniki:

- wyniki badań ankietowych na osobach dorosłych i młodzieży,
- dane statystyczne osób zgłaszających się do specjalistów,
- liczba osób korzystających z proponowanych form;

b) źródło pozyskania wskaźnika: ankiety, wywiady, rozmowy;

2) zmianę postaw dzieci, młodzieży i dorosłych wobec alkoholu, narkotyków i nikotyny w wyniku podejmowania działań opartych o:

a) wskaźniki:

- wyniki badań ankietowych,
- liczba realizatorów programów profilaktycznych,
- liczba uczestników,
- formy;

b) źródła pozyskania wskaźnika: scenariusze zajęć, konsultacje;

3) zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie profilaktyki i leczenia w wyniku podejmowania działań opartych o:

a) wskaźniki:

- liczba osób korzystających z pomocy,
- ilość udzielonych porad, konsultacji,
- liczba instytucji zajmujących się pomocą;

b) źródła pozyskania wskaźnika: umowy ze specjalistami, sprawozdania.

Rozdział III

Działania w zakresie profilaktyki oraz pomoc uzależnionym i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym.

Zadania wynikające z Programu obejmują: prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, skierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży; wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych; podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego; wspieranie w ramach posiadanych środków inicjatyw zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub organów Gminy.

1. Zadania problemowe i sposób ich realizacji:

Zadanie 1. W zakresie realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Lisewo.

W zakresie działań informacyjnych i edukacyjnych:

2.1.1.1B - Prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także z pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia;

2.1.1.2 - Upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin w Punkcie Konsultacyjno - Informacyjnym;

W zakresie rozwoju kompetencji kadr:

2.2.1 - Prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych;

2.2.4 - Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych dotyczących strategii rozwiązywania problemów wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, kierowanych w szczególności do przedstawicieli organizacji pozarządowych i JST;

W zakresie profilaktyki:

2.3.1.1 – Prowadzenie profilaktyki uniwersalnej poprzez przeprowadzenie w Szkołach Podstawowych rekomendowanego programu Unplugged oraz poradnictwa w ramach Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego;

2.3.1.2 - Prowadzenie poradnictwa psychologicznego rozwijającego kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży;

W zakresie zwiększenia dostępności do opieki zdrowotnej:

2.4.1.7 - Zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP lub zwiększanie dostępności do istniejących form wsparcia poprzez organizację obozu terapeutycznego;

W zakresie monitorowania sytuacji epidemiologicznej:

2.5.2 - Zrealizowanie badań ilościowych wśród młodzieży szkolnej w standardzie ESPAD;

Podmioty realizujące:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
3. Pełnomocnik Wójta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii;
4. Dyrektorzy Szkół Podstawowych.

Zadanie 2. W zakresie realizacji Krajowego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.**W zakresie promocji zdrowia:**

3.1.1.2 - Prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież;

3.1.1.3 - Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym;

3.1.2.2 - Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez prowadzenie superwizji;

3.1.2.5 i 3.3.10 – Przeszkolenie profesjonalistów na temat FAS i FASD;

W zakresie profilaktyki:

3.2.1.1 - Prowadzenie profilaktyki uniwersalnej poprzez przeprowadzenie w klasach VI, VII, VIII Szkół Podstawowych rekomendowanego programu Unplugged, a także innych programów rekomendowanych;

3.2.1.3 - Prowadzenie Punktu Konsultacyjno Informacyjnego szczególnie rozwijającego kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży;

3.2.2.2 – Prowadzenie pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;

W zakresie redukcji szkód, rehabilitacji zdrowotnej, społecznej i zawodowej:

3.3.3; 3.3.5 i 3.3.6 - Zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu, członków ich rodzin oraz doznających przemocy w rodzinie poprzez zorganizowanie wypoczynku letniego z programem terapeutycznym;

3.3.4 - Wspieranie działalności środowisk abstynenckich;

3.3.7 - Podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie;

Podmioty realizujące:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
3. Pełnomocnik Wójta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii;
4. Dyrektorzy szkół z terenu gminy;
6. Zespół Interdyscyplinarny.

Zadanie 3. W zakresie realizacji Programu zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych– działania informacyjno– edukacyjne i profilaktyczne:

4.2.2 – Prowadzenie programów profilaktyki uniwersalnej, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka palenia wyrobów tytoniowych i innych zachowań ryzykownych, czynniki chroniące i

wspierające prawidłowy rozwój poprzez realizację programu rekomendowanego Unpluggeda, a także innych programów rekomendowanych;

4.2.3 - Upowszechnienie informacji dotyczących zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych, w tym realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnych i prowadzenie Punktu Konsultacyjno Informacyjnego;

Podmioty realizujące:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
3. Dyrektorzy szkół z terenu gminy;
4. Pełnomocnik Wójta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii;

Rozdział IV

Dostępność alkoholu.

1. Realizacja zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu następować będzie poprzez:

- 1) przestrzeganie, wyznaczonego uchwałą Rady Gminy limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5%alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży oraz usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy;
- 2) cofanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w przypadkach określonych w ustawie;
- 3) kontrolę punktów sprzedaży alkoholu na terenie gminy;
- 4) egzekwowanie przepisów prawa miejscowego regulującego spożywanie alkoholu w miejscach publicznych;
- 5) kontrolę ważności zezwoleń i prowadzenia ewidencji sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży;
- 6) szkolenia właścicieli punktów sprzedaży i sprzedawców odnośnie obowiązujących przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Rozdział V

Wykorzystanie środków z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu.

1. Pieniądze z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznacza się na finansowanie zadań określonych w Planie finansowym i harmonogramie zadaniowym na 2021 r. do

Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi załącznik do Programu.

2. Finansowaniu podlegają ponadto zadania niewymienione w ust. 1, których potrzeba realizacji w trakcie roku została uznana za zasadną przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Dyspozycje finansowe dotyczące wydatków w oparciu o wnioski Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub przez nią zaopiniowanie realizuje Wójt.

Rozdział VI

Zadania Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy w szczególności:

- 1) wykonywanie Programu i składanie rocznego sprawozdania Radzie Gminy;
- 2) prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na podstawie udzielonych przez Wójta upoważnień;
- 3) podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków;

Rozdział VII

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Ustala się miesięczne wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1) przewodniczący komisji- 282,00 zł;
- 2) członek komisji – sekretarz 217,00 zł;
- 3) członek komisji – 186,00 zł.

2. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje zwrot kosztów przejazdu poza teren gminy. Jeżeli wyjazd następuje przy użyciu samochodu stanowiącego własność delegowanego stosuje się stawkę za 1 kilometr przebiegu pojazdu prywatnego używanego do celów służbowych związanych z działalnością pracodawcy określonych w zarządzeniu Nr 6/2014 Wójta Gminy Lisewo z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie ustalenia stawki za 1 kilometr przebiegu pojazdów prywatnych używanych z tytułu podróży służbowej odbywanej na obszarze kraju przez pracowników Urzędu Gminy w Lisewie oraz dyrektorów i kierowników podległych jednostek organizacyjnych.

Rozdział VIII

Przeciwdziałanie narkomanii.

1. Przeciwdziałanie narkomanii następowało będzie poprzez:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od narkotyków w formie:
 - a) spotkań w działającym punkcie konsultacyjnym,
 - b) pogadanek, spotkań, przedstawień w szkołach i świetlicach;
- 2) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez:
 - a) wdrażanie rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach,
 - b) dofinansowanie programów profilaktycznych realizowanych w szkołach,
 - c) organizowanie spotkań ze specjalistami dla rodziców i uczniów,
 - d) organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji letnich;
- 3) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii oraz współpracę z miejscową gazetą;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym, rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej.

Rozdział IX

Plan finansowy i harmonogram zadaniowy na 2021 r. do Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Dochody – opłaty za zezwolenia: 53 500 zł + 50 000 zł (za 2020 rok) + 6000 (narkomania)
Suma: 109 500 zł

Plan finansowy i harmonogram zadaniowy na 2021 r. do Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.				
Dochody – opłaty za zezwolenia :		53 500,00 zł	50 000,00 zł	(za rok 2020)
Suma:		103 500,00 zł	(+ 6000 zł - narkomania)	109 500 zł
Harmonogram zadaniowy i koszty realizacji:				
Lp.	Nazwa zadania	Planowany koszt realizacji	Termin realizacji	Podmiot realizujący zadanie
1.	Szkolenie	15 000,00 zł	cały rok	GKRPA
2.	Prowadzenie punktu konsultacyjnego, pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.	4 620,00 zł	cały rok	Urząd Gminy
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności poprzez zajęcia artystyczne, sportowo-rekreacyjne dla uczniów – prowadzone na bazie szkół oraz organizowanie spotkań o charakterze profilaktyki uzależnień przez lokalnych liderów	13 000,00 zł	cały rok	Urząd Gminy we współpracy z placówkami oświatowymi.
4.	Programy profilaktyczne	8 000,00 zł	cały rok	Placówki oświatowe na terenie gminy
5.	Prace Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	17 148,00 zł	cały rok	Urząd Gminy
6.	Udział dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem uzależnień lub nim zagrożonych w różnych formach wypoczynku (np. kolonie, obozy).	42 232,00 zł	czerwiec-sierpień	Urząd Gminy
7.	Izba Wyrzeźb w Toruniu	3 000,00 zł	w ciągu roku	Urząd Gminy
8.	Zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych.	3 000,00 zł	w ciągu roku	Urząd Gminy
9.	Diagnoza osób uzależnionych.	1 500,00 zł	w ciągu roku	Urząd Gminy
10.	Delegacje	2 000,00 zł	w ciągu roku	Urząd Gminy
Ogółem		109 500,00 zł		